

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 „ — „ Na štvrt roka ... 1 „ 20 „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.	Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stlpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.
--	--	--

Otvorené slovo ku voličom kresťanskej ľudovej strany.

Jeho veličenstvom kráľom apoštolským milostne vymenovaná vláda zo spojených stránok politických sotva prevzala správu krajiny, predsedá jej dr. Alexander Wekerle v obširnom programme vysvetlil program nového kabinetu. Tento program prirvzenci kresťanskej ľudovej strany podporovať môžu s najlepším svedomím, bo on neobsahuje ničoho, čo by sa nesrovnávalo s programom kresťanskej strany ľudovej. Ba čo viac, Wekerle sám ta sa osvedčil verejne, že každá stránka koalície svoj vlastný program podržiava v úplnej jeho celosti a žiadať môže, aby skutočne aj do života uvedený bol. Toto je to, čo máme zvlášte my kresťanskí ľudáci na zreteli mať predovšetkým pri prítomných voľbách. To slúži nielen k našemu uspokojeniu, lež je to aj naša svätá povinnosť.

Program terajšej vlády je neoceniteľne veľký úspech kresťanskej ľudovej strany. Ba čo Wekerle v programme svojom povedal o čistote volieb a o prečistení verejného života, je to isté za čo kresťanská ľudová strana bojovala od jej prvého okamženia a jestvovania a prečo zvlášte vstúpila do koalície. Minister pravosúdia Gejza Polónyi povedal pri nastúpení svojho úradu, že si na tom bude dať záležať, aby z verejného života všetok kúkoľ vyplel. Minister vnútorných záležitostí gróf Julius Andrassy jedná v tomto smysle, keď všetkých pohoničov Kristóffyho, počnúc od štátnych tajomníkov až po hlavných županov vyhadzuje z úradov, až im kosti prašia. Podobného nebolo v Uhorsku od štyridsiatich rokov.

Dobre je to však, bo z toho zrejme vidno, že táto vláda rozumie sa tomu, ako sa má v krajine poriadok urobiť.

Túto vládu treba nám teda všemožným spôsobom podporovať. Je-li vláda naša poriadna a statočná, to aj občianstvo nesmie byť oprotiva nej nesfatočné a neporiadne. Zrejmým znakom ale šlachetného smýšľania a jednanja tak zo stránky vlády ako aj zo stránky obecnstva bude: *keď prítomné nové volby prevedené budú čistou rukou a šlachetným spôsobom.*

Bez peňazí a násilia nebolo v Uhorsku volieb od roku 1861.; včul sa musia previesť bez peňazí, lež aj bez násilia. Dr. Alexander Wekerle spolu ako minister peňažných záležitostí ta sa vyslovil, že on ani haliera nemá na volby. Ohromné peniaze, čo predošlej vláde platili židia za barónstva a iné vyznačenia, zhltili chýrni komissári a inštalácie novo vymenovaných föjšpánov, k tomu z tohoto vydržiavať bolo treba Fejerváryho vláde prajné noviny židovské, hladných socialdemokratov a iných, čo nezákonnú vládu s opovržením všetkej statočnosti a poctivosti podporovali. Pokladnice politických stránok sú tiež prázdne. Z ablegátskych kandidátov mnohí ešte po dnes zaokrývajú útraty poslednými voľbami zapríčinené. Peňazí teda nikde nenie, následkom toho núdza núti ku čnosti. Nad tým pravda najviacej nariekajú nenasyteľní korteši a nesvedomití krčmári, ktorí mávali z toho osoh.

Voličia musia sa teda prítomne volky-nevolky k tomu priučiť, ako treba tú najpeknejšiu povinnosť občiansku svedomite plniť — lež bez peňazí. V iných krajných záhraničia sú ľudia už od dávna toho presvedčenia, že sa to samo se-

bou rozumie. Kto vonku v cudzozemsku svoje votum, teda svoj volebný hlas predá, ten sa vystaví všeobecnému opovrhnutiu. Podplácanie a napájanie voličov zakazuje u nás aj zákon. Čo však svetu osožil kedy i ten najpeknejší zákon, keď ho nikto nenasledoval a nedržal? Dezider Szilágyi oblažil našu krajinu iného druhu zákonom, dľa ktorého dovoleno je kandidátom platiť voličom furmanku a potravu v deň volby. Sebeckí ľudia však aj tento zákon vedeli obejsť a útraty volebné riasť na tisíce. Toto bolo ale príčinou poklesku parlamentu. Mužovia obozretní, ktorým záležalo na tom, aby majetok svoj pohromade udržiavali, bočili od zákonodarstva. Len ľudia majetní a hmotne neodvislí mohli slobodne zastávať na sneme záujmy vlasti. A len títo mohli sa odhodlať pri voľbách veľké obete donášať. Liberáli oproti tomu väčšinu vždy mali zabezpečenú. Ministerpredsedovia liberálni nashrňali si pred voľbami toľko millionov, koľko držali za potrebné, aby si mameluckých okresov nakúpili asi tak, ako si gazda na trhu kupuje tela, alebo boty. Za takéto liberalné mandáty sa platilo po 20, 30, 50, ba aj 80 tisíc zlatých. Kto však platil v poslednom rade tieto ohromné peniaze? Lud, A čo mal z toho? Nič! Trápil sa a stonal, a konečne vandroval do sveta. Z kandidátov protivných stránok pod veľkou farchou útrat, aké im zapríčinily voľby, mnohí tiež hmotne upadli. Liberalné vladárenie vôbec zapríčinilo všeobecný poklesok hospodárska obchodu a priemyslu, zničilo malú šľachtu a mesfanstvo úplne.

Pritomne však dorazili sme aj v Uhorsku konečne ku tomu obmedziu, kde každý nahliada, že dľa starého spôsobu liberalného nemôže a nesmie sa viacej pokračovať. Nastala nová doba, v ktorej voľby ablegátske menej stáť musia a košťovať majú. K tomuto do povahy treba vziať i to, čo povedal Wekerle, že totiž po dvoch rokoch zas budú voľby potrebné. Dľa tohoto teda ablegát, keď ho teraz príležitostne vyvolia, rátať môže súhrnom len asi na 6800 zlatých ablegátskych dôchodkov, z tohoto mu treba dva roky v Budapešti žiť, bývať a iné výdavky ablegátske — ktorých neni málo — zaokrývať. Kto mu nahradí útraty, čo má pri týchto voľbách a ktoré ho očakávajú, keď sa po dvoch rokoch novej voľbe musí podrobiť? Kto toto uvaží, príde každý

ku tomu presvedčeniu, že u nás ablegátske voľby nesmú byť toľko stáť prítomne ako volakedy. Voľby musia byť od teraz lacnejšie a voličia samí bezžitnejší.

Toto sa ale teraz ľahko dá previesť. Liberálna strana zmizla už z politického dejišťa. Terajšia vláda nebude nútiť úradníkov, aby vojskom, žandarmi stíhali a utláčali voličov. Ba oproti taký úradník, ktorý by sa proti volebným nariadeniam previnil, zákonu zodpovedne potrestaný bude. Lež aj voličia majú pozor na seba dávať, bo volebný zákon prísne tresce nielen tých, čo podplácajú, lež aj takých voličov, čo sa dajú podplatiť.

Krešťanskí voličia doposiaľ vždy pevne vydržali pri nepoškvrnenej zástave krešťanskej ľudovej strany. Toto je totiž pravá zástava krešťanského ľudu slovenského. Tejto zástave tisíce a tisíce Slovákov prisahali vernosť. Na túto prisahu treba sa rozpomínať v týchto rozhodných časoch. Vo všetkých krajoch, mestach, dedinách, ba ešte aj po tých opustených kopaniciach nech každý slovenský krešťan postaví sa pod zástavu krešťanskej ľudovej strany. Keď krešťanská ľudová strana pri týchto voľbách zvíťazí, vtedy zvíťazí ľud krešťanský. Vesele sa teda poberajte ku voľbe do boja za vaše najdrahšie poklady, za vieru a sväté práva vlasti. Kto verí a úfa v Boha, toho Boh nezklame. Krešťanská ľudová strana zvíťazí, bo je ona strana krešťanská a strana ľudová. Horami, dolami ozývaj sa teda z úst každého Slováka: *Nech žije krešťanská ľudová strana!*

Krešťanskí ľudáci! hlasujte len na kandidátov krešťanskej ľudovej strany!

Dve politické stránky.

Kto beh terajšieho sveta pilne pozoruje, uznať musí, že ako po celej Europe, tak i v drahej vlasti našej došť o krátky čas len dve politické stránky zostanu, a síce jedna je: krešťanska strana, a druhá je: pohanská socialdemokracia. Kto by o tom pochyboval, nech hodí aspoň jeden povrebný pohľad na Francúzsko. Tam pohanská socialdemokracia už hrdúsi katolícku cirkev, a spolu chce utlačiť aj vlastenecky cit v občanoch. Aj u nás tak bude zanedlho, jestli všetci obyvatelia drahej vlasti našej bez rozdielu vierovyznania a národnosti v jednom krešťanskom tábore sa nespojajú, a pod jednou krešťanskou zástavou bojovať nebudu, všetci ktorým na udržaní krešťanstva ešte koľko-toľko záležano jest.

Socialdemokrati v našej vlasti už medzi všetkými

národn
noviná
nemeck
hani vš
nan
jedon
vo svoj
ločensk
všetko
A
ktorým
srđci le
silami
sociald
Vidime
peni, ž
kreštan
kepien
žida za
sky roz
rozdiel
kto sa
nách p
rodnos
strany,
chýrna
26. jan
najviac
obával
liberal
ľudový
dojná
urobila
pomoh
čo poč
toho ľ
stranu
začali
nebez
národn
ľudový
národn
to do
národn
ľanskú
kreštan
prispe
ľudová
poslala
A hla
murár
pri vo
U
ľudia.
z tých
rodnos
polsky

národnosťami sú rozšírení. A predsa nikdy nečítame v novinách o socialdemokratoch uhorských, slovenských, nemeckých, srbských, rumunských, tito novomódni pohani však vždy len ako socialdemokrati byvajú spomínaní. Vôbec ale nech ku akejkoľvek národnosti patria, jedon druhého nenapádajú, čo viac, na vlas sa rozumia vo svojom spoločnom ciele, ktorý je: znivočiť terajší spoločensky poriadok, a vykoreniť kresťanskú vieru, nado všetko ale sv. cirkev katolícku.

A zdravý rozum by donášal so sebou, aby všetci, ktorým kresťanstvo, najmä ale sv. cirkev katolícka na srdci leží, *bez rozdielu národností* sa spojili, a spojenými silami proti slobodným murárom, židom, liberálom a proti socialdemokratom bojovali. Miesto toho čo ale vidíme? Vidíme, že sú jednotliví kresťania národnosťou tak zaslepení, že v XX. storočí v nebezpečenstve sa nachádzajúce kresťanstvo na strane nechávajú, čo viac, pod národným kepienkom proti kresťanskej ľudovej strane bojujú. Žid za žida zastane, či jedon francúzsky, druhý rusky alebo uhorsky rozpráva. A kresťan proti kresťanovi bojuje, jaknáhle rozdielnou rečou rozprávajú! A čo myslíte, drahí rodáci, kto sa tomu najviac teší, že na našich horných stranách podarilo sa — bohužiaľ — mnohých Slovákov národnosťou zaslepiť, a od jedinej kresťanskej ľudovej strany, odzudziť? — Kto iní ako židia! — Keď tá chýrna židovsko liberálna strana ešte minulý rok dňa 26. jan. pri krajských voľbách prepadla, ktože nad tým najviac narietal? Kto iní ako židia! A prečo? Lebo sa obávali, že vo všetkých tých okresoch, ktoré doterajšku liberalní ablegáti zastupovali, — na budúce kresťanských ľudových ablegátov voliť budú, skrze čo schudne tá tučná dojná krava (t. j. kréma a užera) ktoré židov pánmi urobila a ku starodávnym kresťanským majetkom ich dopomohla. Keď ale videli, ako sa nášli mnohí zlostní ľudia, čo pod zástavou tých bezbožných skalických novin, a toho luteránskeho Tyždenníka, našu kresťanskú ľudovú stranu napádajú, vtedy židia od radosti polku tancovať začali a verejne tým sa vychvalovali, že im už žiadne nebezpečenstvo nehrozi. Kolko rázy to počujeme, že tú národnostnú stranu aj židia vychvalujú. a našu kresťanskú ľudovú stranu znevažujú a potupujú! A prečo oni tu národnú stranu vychvalujú? Aby nezbehlých ľudí skrze to do bludu uviedli! Ani zďaleka sú neni oduševnení za národovcov, smer jejích však predsa schvalujú, a kresťanskú ľudovú stranu potupujú, len aby aj oni prevládaniu kresťanskej ľudovej strany keď iným nie, aspon osočovaním prispeli. Vedia židia veľmi dobre, že keby kresťanská ľudová strana, aspon 100 smelých mužov do snemu poslala, vtedy by v krajine všetko ináč bolo ako je teraz. A hľa mnohí kresťania a národnosťou zaslepení, slobodným murárom, a socialdemokratom vodu na mlyn ženu, jestli pri voľbách proti našej kresťanskej strane bojoval budú.

Učme sa od Nemcov, ktorí sú praktiční a učení ľudia. V nemeckej ríši je asi 50 miliónov obyvateľov z týchto asi 17 miliónov je katolíkov, ktorí na tri národnosti sa delia, asice na nemeckých, francúzskych a poľských katolíkov. Všetci tito katolíci dľa národnosti

bárs aj rozdielení, predsa pri voľbách spolu držia, a tvoria jednu spoločnú politickú stranu, ktorá sa «*centrum*» menuje. A navzdor toho, že v nemeckej ríši len $\frac{1}{3}$ je katolíkov, a $\frac{2}{3}$ luteránov, predsa táto $\frac{1}{3}$ katolíkov v nemeckom parlamente, tvorí najväčšiu politickú stranu. a má spolu aj tú najväčšiu moc. Katolícka strana «*centrum*» má vyše 100 členov, teda viacej, ako ktorákoľvek iná politická strana. Bez centrumu v nemeckom parlamente nič sa stať nemože, a len z toho návrhu je zákon, ku ktorému katolícké centrum privolí. V nemeckej ríši sa teda ku «*centrumu*», kde je najviac nemeckých katolíkov, aj Francúzi aj Poliaci bez ostichania pripojili a pod jednou spoločnou zástavou proti socialdemokratom a slobodným murárom s dobrým výsledkom bojujú.

Bože môj čo by bolo u nás v našej krajine uhorskej, keby sme vznešený príklad praktičných Nemcov nasledovali? V krajine uhorskej je 19 miliónov obyvateľov z ktorých asi 11 miliónov je katolíkov. Keby sme aj my katolíci, či sme Uhri, Slováci alebo Nemci tak spolu držali, ako držia v Nemecku francúski, nemecki a poľskí katolíci, vtedy by sme v sneme našu kresťanskú ľudovú stranu tak mocnú mali, že ani brány pekelné by nás nepremohly. Nože vy katolícki občania či ste Uhri, Nemci alebo Slováci, nedajte sa omámit národnosťou, ale spojenými silami pridržajte sa tej jedinej katolíckej strany, ktorej vodcom je náš staručký patriarcha gr. Ferdinand Zichy, a na ktorej napísané je «*Nech žije naša kresťanská ľudová strana!*» Ludák.

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík svoj hlas nemôže dať kandidátovi slovenskej ľudovej strany!

Nech žije kresťanská ľudová strana!

Bol som pri krste kresťanskej ľudovej strany. Srdce žiarilo mi radosťou. Videl som statočných mužov, hrdinských to kresťanov, ktorí nehanbili sa verejne vyznávať a brániť zásady Kristove, a ktorí mali lásku k nášmu opustenému, opovrhnutému a prenasledovanému ľudu. Videl som ľud, ako sa hrmul k obrancom svojim. S akou láskou privinul ich k srdcu! S akou pozornosťou načúval reči predtým nikdy neslýchané! S akou oduševnenosťou prijal program strany kresťanskej a ako dvihal ruky k prísaha, že stranu túto nikdy neopustí!

Toto bol pôrod strany našej. Toto bolo zasľúbenie ľudu nášho so stranou kresťanskou na večné veky! Velká udalosť, ktorú nezabudne ani jedon statočný Slovák. Aj následky tohoto pohybu také byly, aké ani jedna politická strana nevie preukázať, veď my sme oslobodili národ od tyranských židoliberalov a my sme započali boj za slobodu, ktorý skončil sa so skvelým víťazstvom. Veď ako to vyzeralo predtým na Horniakoch?

Jedon, ináč dobrý a lepšieho osudu hoden ľud nič nevedel o ústave, o práve svojom a bol za veľké roky

istou koristou všeliakých nezbedníkov liberálnych, znovu sa narodil. Naši vodcovia ho priviedli k pamäti. Vyslobodili ho z okov, v ktorých držali ho jeho smrteľní nepriatelia. Nadobudol seba povedomia a začal váhať význam práv politických. Prišiel k pamäti, že aj on je údom štátu a má vznešené povolanie. Nenie viac otrokom kadejakých kolompošov liberálnych, lež slobodným občanom, obhajcom slobody štátu a strážnikom toho základu, na ktorom svätý Štefan vybudoval kresťanské Uhorsko.

Toto hlásali bojovníci strany kresťanskej. Oni priviedli k pamäti Slovákov jak na shromaždeniach, tak i v novinkách «Krešťan» zvaných. A od toho času tisíce a tisíce bojovníkov pripojilo sa k strane kresťanskej s tým pevným predsavzatím, že ju nikdy neopustia. Pod jej čistým práporom shromažďujú sa ako verní bratia, ktorí bojujú za jeden vznešený cieľ, ktorý nevyvolila si ani jedna politická strana, to jest za kresťanské Uhorsko. A boj náš už aj do veľku mal veľké výsledky, preto do nás štekajú nepriatelia strany kresťanskej, všetko to spojenci násilných liberálov. Teraz, keď koalícia a s ňou aj kresťanská ľudová strana prišla na vládu, odpadli od tej odmeny, ktorú im Fejérvárovcí sľúbili a boja sa súdu národa. Sláva kresťanským ľudákovi, že vydržali v boji za slobodu, s čím veľký pokrok sme spravili k cieľu nášmu a vydobudli sme si priazeň aj iných politických stránok.

Predtým židoliberali boli pánmi krajiny. My tu narodení, ktorých storočné pamiatky viažu k vlasti našej boli sme znevážení a prenasledovaní. Opravdoví otroci. Nenašli sme tu nič potešiteľného, lebo nádej našu a majetok náš znivočil divý liberalizmus. Tento premôcť a zabezpečiť ľudu budúcnosť je cieľom kresťanskej strany. A základ diela nášho je už zložený, len ho ďalej stavať. Táto práca čaká na kresťanskú ľudovú stranu. *A ja len toho držím za pravého katolíka, kto oddá sa telom, dušou za našu stranu. A neverím, žeby sa našiel zradca, ktorý by opustil zástavu našu, keď tak vážna povinnosť čaká na nás a keď nastala v krajine nová doba, ktorú sme predpovedali a ktorú sme vydobili. Kto by si to bol myslel, že aj kresťanská strana príde na vládu? Hľa, už je tam! A od tejto okolnosti mnoho môžeme očakávať, veď nastaly nové a národu prajnejšie časy, než aké sme žili za nezbedných tyranov liberálnych. Toto nech nezabudnú katolíci a nech sa nedajú mamiť a klamať od kadejakých chalanov, ktorí nerozumejú sa k politike, ktorí bez prestania nepadajú stranu kresťanskú a ubližujú jej statočným vodcom. Čože môžu národovci vykonať katolíkom prospešného, ktorých chladno nechal boj, ktorý viedli sme za ústavu a za slobodu, a ktorá toľkú slávu priniesla kresťanskej strane? Ak by sa aj dostal jeden-druhý z nich do snemovne, čo že vykoná pre Slovákov, keď nemá sa na koho opierať a opovrhnutý bude ako pomocník absolutizmu? Ináč je to s našou stranou, ktorá má vyprobovaných bojovníkov, má vplyv na vládu a požíva priazeň celej koalície! Toto neslobodno zabudnúť pri voľbách. Táto okolnosť má povzbudiť katolíckych Slovákov k svornosti a k oduševnenosti k strane našej. Neslobodno sa zohrievať pri tom ohni, ktorý národovci rozduchujú, lebo*

na ňom nenávisť a zlomyselnosť tie. A aký je tento oheň, práve tak planý a nesplniteľný je aj ich programm. Na papier dá sa všeličo načarbať k blázneniu nezbehlých a ľahkoverných ľudí, ale uskutočniť to, na to nie sú národovci. Na čo by boli na sneme nemé ryby, keď môžeme mať tam smelých a rozumných zástupcov? Veď jeden Csernoch alebo Rakovszky prevýši sto národovcov. Bože chráň, aby sme my týchto opustili! Čo že je oproti tým slovenský gróf: Skyčák? Teda pozor Slováci! Vás statočnosť viaže k strane kresťanskej, nezapredajte ju. Ba tým vernejší buďte k nej, čím ju väčšmi pomlúvajú. *Držat s národovcami, pre vás toľko znamená, ako rozmnožovat počet nepriateľov vašich a to nevedie k dobrému.* Uhorskí katolíci bez ohľadu na reč materinskú, majú byť v jednom tábore, to jest na strane kresťanskej. S tým naša materinská reč nič neutrpí. Tú nám nikto neodoberie, tu nám nikto neutlačí.

Bratia Slováci! Toto je náš volebný ohlas k vám. S ním choďte do boja a tak vydobudnete víťazstvo našej zástave.

Nech žije naša kresťanská ľudová strana!

Ondrej Hladký.

Abcúg «Skalické Noviny» a luteránsky «Týždenník, rozširujte «Krešťana».

Klamstvo.

Tie skalické noviny v čísle 16-om udávajú, že tá politická strana, ktorú oni «slovenskou ľudovou» menujú, v svojom programme medzi inými žiadá aj «zrušenie cirkevno politických zákonov.» A v tom istom čísle na strane 8 pišu, že «slovenská národná strana» obrátila sa pred voľbami na Slovákov, manifestom, ktorý Pavel Mudroň podpísal. V tomto manifeste ale ani slovička neni o zrušení cirkevno politických zákonov.» Tiež znamo jest že tie skalické noviny sú pod komandom turčánskych luteránov, ktorých na čele stojí Pavel Mudroň. Tomuto luteránskému Mudroňovi ani sa nesníva o tom, aby záujmy katolíckej cirkvi zastával, a preto z programu svojho vynechal hlavný punkt nasej ľudovej strany t. j. revíziu cirkevno politických zákonov. Ani najmenej sa nad tým nezastavujeme, keď luterán Mudroň verejne sa osvedčí, že za zrušenie, alebo revíziu cirkevno-politických zákonov bojovať nechce, on to za zbytočnú haraburdu považuje. Takto sa aspon dozvieme, že čo je uňho hlavná vec.

Uňho jest hlavný punkt: zhnusiť, zoškľiviť uhorský národ pred Slovákami, a všetky tie nasilenstva, ktoré Slováci pod liberálmi pretrpeť museli, tá národná strana privlastňuje uhorskému národu, a nie židovským liberálom, To ale nesmieme zabudnúť, že uhorský národ a liberáli neni všetko jedno! To dokazuje aj tá okolnosť, že židovsko liberálnych ablegátov nie na uhorských stranách volili, lež tam kde byvajú Slováci, Srbi a Rumuni. Pod fažkymi a nespravodlivými zákonami ktoré

zidovsko liberálni ablegáti odhlasovali, Uhri prave tak stonali, ako aj Slováci; Uhri práve tak do Ameriky utekajú ako aj Slováci. Teda násilienstvá ktoré sme my Slováci pretrpeť museli, privlastnovat Uhrom, je to najväčšie klamstvo. A hľa tohoto klamstva dopušťaju sa skalické noviny, a ten luteransky Tyždenník aby neumych ľudí do bludu uviedly. Najväčšie ale klamstvo je ktoré si tie skalické noviny pod kepienkou katolíckym dovoluju. Klamú ľudí, že aj za zrušenie cirkevno-politických zákonov bojujú, o tom ale sa slovenskej alebo lepšej povedano tej luteránskej národnej strane ani nesníva. Teda vy národovci verejne sa len osvedčte: cieľ váš je nie bojovať za kresťanskú vieru, lež nenávisť hlásat proti uhorskému národu, a proti tomu štátu v ktorom žijete!

Pravdomluvný.

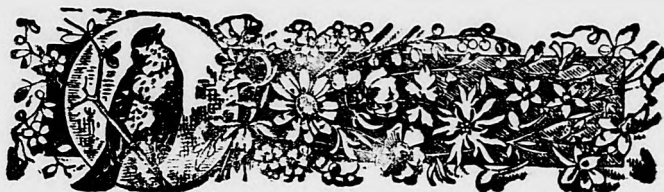
Slovenská ľudová strana je čisto luteránska. Varujte sa jej starí ľudáci!

Vyzvanie ku voličom kremnického okresu volebného!

Ctení spoluobčania! Kandidát spojených stránok politických je Karol Ember, chýrny vychovateľ mládeže, bezúhonný vlastenec a priateľ ľudu slovenského.

Držte sa pevne a verne bielej a čistej zástavy kresťanskej strany ľudovej, na ktorej skveje sa heslo: «Za Boha, Kráľa a Vlast!»

Teraz napokon slobodne a neodvisle môžete hlasovať. *Ničoho sa nebojte!* Kandidáta nášho traja ministri odporúčajú: *Franc Kossuth*, u. k. minister obchodu; *Ignác Darányi*, u. k. minister orby; gróf *Aladár Zichy*, u. k. minister okolo najvyššej osobnosti jeho veličenstva kráľa a predseda kresťanskej ľudovej strany. Buď chváľa Bohu večnému, že tiranstvo liberálnej strany na veky zaniklo. Nech žije vítečný kandidát kresťanskej ľudovej strany «*Karol Ember!*» Nech žije kresťanská ľudová strana! V Kremnici dňa 15. apríla 1906. V mene výboru miestnej ľudovej strany kresťanskej: Jozef Brestyánsky farár kráľ. bannického mesta Kremnice; Alojs Hrabovec farár v Kunosvágás; Alexander Bócz farár v Jánoshegy; Jozef Wenczel učiteľ na odpočinku; Ladislaus Jozif farár v Blaufusz; Pavol Kolestik kaplán kremnický; Ján Strohner vodca ľudovej strany v Janoshát; Mikuláš Grieger profesor náboženstva na k. u. vyššej reálke a výborník kráľovského banického mesta Kremnice.

POLITICKÉ CHÝRY.

K volebným pohybom.

Jeho eminencia kardinal knieža primas *Klaudius Vaszary* arcibiskup ostrihomsky v najnovšie uverejnenom obežníku cirkevnom píše nasledovne:

«Dozvediac sa o tom že pri voľbách ablegátskych vládou jeho veličenstva nariadených a od 29. apríla do 8. maja vydržiavať sa majúcih, z kruhu kňazstva arcibiskupstva mojho viacerí zamýšľajú ako ablegátski kandidáti vystúpiť: ku prísnému čoho sa držaniu vyzývam pozornosť volebného duchovenstva mojho na tú okolnosť, že v zmysle konštitúcie pápeža Klementa XIII. z roku 1759. počiatočných slov «Cum primum» vysväteným kňazom zakázano je bez dovolenia cirkevnej vrchnosti arciskupstva prevziať mandát ablegátsky».

Upozornenie toto pečlivého arcipastiera je v každom ohľade spravodlivé a pokazuje v prvom rade len na to ak prísne drží sa jeho eminencia pri každej príležitosti predpisov cirkevných.

Splašení liberáli.

Splašili sa liberáli trenčianski a keď sa preobliekli do nového rúcha ústavnéj stránky v deputácii dostavili sa u ministerpredsedu Wekerlého. Ťažko je uhádnuť ako táto deputácia vyzerala, dosť na tom že ju viedol a predstavil baron Armín Popper. Popper je veľmi dobrý človek a keď by ho tá cigánska banda bola poprosila čo mu v trenčianskych tepliciach vyhráva on by aj tu ochotne zaviedol k Wekerlému. Splašení liberali trenčianski mali ale aj svojho rečníka a tento bol dr. *Koloman Lange*, známy človečik v Trenčíne, ktorý sa v dlhých reči ponosoval pred ministerpredsedom že ako je to že vraj v trenčianskej stolici, ktorá bola predtým celkom liberálna, kresťanská ľudová strana na päť miestach postavuje teraz svojich kandidátov. Ministerpredseda náležite vysvetlil stanovisko tejto deputácii, keď sa ta vyslovil, že sú voľby a aj kandidácie slobodne, nezákonnosti a násilia sa nebudu sprevádzať aby si teda každý tak hlasoval ako sa mu ľubi: No kresťanskí voličia ľudovej strany rozpamatajte sa pri voľbe aj na túto chýrnu a pravdepodobne poslednú deputáciu liberálov a pri voľbe hlasujte všetci bez rozdielu len na kandidátov kresť. ľud. strany.

Nedajte sa kresťanskí ľudáci v Trenčianskej.

Vo všetkých dolinách Trenčianska ozývajú sa prítomne veselé prizvuky, ktoré svolávajú ľud ku voľbe

Kresťanská ľudová strana v päti okresoch postavila svojich kandidátov kresťanských. Drahí bratia ľudáci kresťanski shrňajte sa kolo zástavy kresťanskej ľudovej strany. Od Strečna po Trenčín nech ozýva sa jediné heslo a to má byť: Nech žijú kandidáti kresťanskej ľudovej strany. Voličia čačianski nech jednohlasne vyvolia si dr. *Jurissa* Bytčania nech na žiaden pád nehlasujú na *Gajaryho*. Ten už bol liberál, bol pokrokár a keď kto chce bude este aj košíár. Tomuto panovi žiaden kresťan nedá svojho hlasu. V Ilave podporovať treba kandidata kresťanskej ľudovej strany. Celé Trenčiansko ale nech sa varuje kandidátov martinskej ľudovej strany. Títo doposiaľ ľud vždy len klamali. Jestli v Trenčiansku voličia kresťanski pevne vydržia pri zástave kresťanskej ľudovej strany vtedy aj pre tieto doposiaľ opustené kraje svitnú dni lepsie, ľud sa vyslobodí z pazúrov nesvedomitých užerníkov a nemusí vandrovať do sveta. Daj to Boh! Nech žijú kresťanski ľudáci a kandidáti jejich po celom Trenčiansku! Pomáhaj Boh!

Z volebného okresu Kysuczauhely Várna.

Každý Slovak a kresťanský ľudák zná volebný okres kysucko novomestský varinsky. Keď daktorý okres to zaiste tento príležitosť mal opätne osvedčiť svoju svätú vernosť a vytrvalosť ku zástave kresťanskej ľudovej strany. Toto mal na zreteli výkonný výbor koalície keď v porozumení s tamojšími vodcami kresťanskej ľudovej strany poslal ta, ako úradného kandidata koalície a kresťanskej ľudovej strany vitéčnika cirkevného a i na poli politickom a toto je dr. *Alexander Ernst*. Je to muž hlbkej vedomosti a rozsiahlej učenosti a všeobecne obľúbený. K tomu z ľudu pochádzajúc má srdce lásky plné k ľudu a ku chudobe v ždy na pravom mieste. Je kňaz života svätého a zmyslania spravodlivého. Vie on čo ľud bolí a kde ho omina. Drahí bratia okresu kysucko-novomestsko varinského, chcete-li mať za ablegáta láskavého otca, uprimného radcu a podporovateľa na sneme v tisícero vašich záležitostiach jednohlasne vyvolte sebe kandidata kresťanskej ľudovej strany. *Dr. Alexander Ernst* nech je vašim jednohlasne vyvoleným ablegátom, ku vašemu dobrému, ku oslave kresťanskej ľudovej strany a ku blahu vlasti!

Ku voličom Povážskej Bystrice.

Rozpametáme sa ako voličov okresu volebného Povážskej Bystrice žandári a vojsko na rozkaz služného po roliach pri zemiakoch lapali a zatvárali len preto, bo chceli hlasovať na kandidata kresťanskej ľudovej strany. Teraz je tomu ináč. Vy ste slobodni drahí bratia kresťanski ľudáci. Nikto vás nesmie stíhať a prenasledovať keď nasledujete vaše kresťanske ľudácke presvedčenie. Toto je zásluha kresťanskej ľudovej strany za ktorú ste doposiaľ zmúžile bojovali. Táto kresťanská strana a celá koalícia v porozumení s vašimi vodcami posielala nie natiska lež odporuča vám úradne, bezuhonného kandidata Toto ja *Georg* ml. *Szmrecsányi*. Je on v prvom rade kresťan a katolík toho najpevnejšieho presvedčenia. V

druhom rade ale je on verný priateľ ľudu a zná jeho záujmy a potreby.

Chcete li mať neohrozeného a neunáveného zastupiteľa vašich práv a záujmov ľudu na sneme vyvolte, si jednohlasne za ablegáta, kresťanskej ľudovej strany kandidata. Volebný okres povážsko bystrický ešte nikdy nemal takého ablegáta, ako mu bude s telom i s dušou *Georg* ml. *Szmrecsányi*.

Do okresu žabokreckého.

Okres volebný žabokrecký jednotajne dokázal ak verní a horliví ľudáci sú jeho voličia. Príležitosť ku tomuto má aj prítomne. V okrese tomto ako kandidát kresťanskej ľudovej strany s privolením vodcov tamojších voličov úradne kandidovaný je pán *Béla Rakovszky*. Kto by neznal toto vznešene meno na Slovensku? Pán *Béla Rakovszky* ako horlivý katolík je aj úprimným priateľom kresťanského ľudu. Lepšieho, usilovnejšieho, múdrejšieho a ľudu oddanejšieho kandidata si nikto ani myslieť nemôže, ako je pán *Béla Rakovszky*. Voličia a horliví ľudáci okresu žabokreckého! v rozhodný deň voľby jednohlasne vyvoleným ablegátom vašim nech je *Béla Rakovszky*.

Kresťanským ľudákom celého Nitrianska.

Nikdy nebolo tak veľa významných volieb, ako prítomne. Vedia to aj nepriatelia kresťanskej ľudovej strany. Pri predošlých voľbách museli kresťanski voličia bojovať proti liberálom. Teraz sa nám oproti stavajú takrečení národovci, ktorí si novú stranu založili a dali jej meno slovenskej ľudovej strany. Táto strana ale není ani ľudová, ani čisto slovenská, lež je strana luteránska. Kandidáti tejto luteránskej strany vystupujú aj po jednotlivých miestach Nitrianskej a pracujú v jejich záujme nešlachetným spôsobom tak v Skalici vychodiace «Katolícke Noviny» ako aj budapeštiansky luteránsky «Týždenník». Horliví ľudáci Nitrianska! Kdekoľvek by vystúpil vo vašich okresoch kandidát tej takrečenej slovenskej ľudovej strany nedajte sa zvädzať. *Prievádzania* nech pevne vytrvajú pri zástave kresťanskej ľudovej strany a *Koloman Brestyenzky* nech je jejich jednohlasne vyvoleným ablegátom. Kresťanski voličia vo Veľkých Topolčanoch nech neopúšťajú skvostnú zástavu svojho kandidata *grófa Ladislava Hunyadyho*. Bude toto prvá príležitosť, čo verní ľudáci kresťanski po prve zví-

tazif môžu v tomto okrese po dlhých bojoch. Kresťanskí Indáci v *Nových Zámkoch* nech sa na žiadosť pád nedajú zviazať kandidátmi, čo pod všíľakými zástavami u nich vystupujú. Jediný kandidát kresťanskej ľudovej strany pre *Nové Zámky* je *dr. Pavel Kovács*, ktorý okres tento doposiaľ zmužile zastával. Na tohoto nech hlasuje každý verný a horlivý ľudák v *Nových Zámkoch*. Kresťanskí voličia slavného mesta *Skalice* a okresu zaiste tiež nezaostanú za vernými kresťanskými ľudákmi iných okresov. *Dr. Ján Csernoch* ako zvláštny vítečník cirkevný a politický jednohlasne vyvolený bude vo svojom rodišku. A bude to veľká česť pre volebný okres skalický.

Nedajte sa zväzdať kresťanskí ľudáci.

Martinskí luteráni čo hovoria o sebe, že sú slovenskí ľudáci, zväzdať budú kresťanských ľudákov v Pezinku, vo Stupave v Novejbaní a po iných okresoch. Každý dobrý priateľ vám však len tú dobrú radu môže dať: držte sa verne kresťanskej ľudovej strany. V Pezinku vyvolte si jednohlasne *dr. Michala Dömötör-a*, vo Stupave *Jána Trubinyiho*, v Novejbaní *dr. Karola Wildfeuera*, vo Vág-Večsi *dr. Ajtics-Horvátha* v Szempci *Franca Csizmaziu*, v Ružomberku *Edmunda Beniczkyho*. Po všetkých okresoch, kde vystupujú kandidáti kresťanský ľudovej strany nech sú aj vyvolení ku hmotnému a duševnému dobrému kresťanského ľudu.

Šárišania sú vždy mocní chlapi.

Dokazujú to tým že pri kresťanskej ľudovej strane pevne vytrvajú. V Sabinove vyvolený bude kandidát kresťanskej ľudovej strany *Ján Kurimsky* a v Helhársi *dr. Achilles Baán*. Darmo tu buril proti kresťanskej ľudovej strane voličov a ľudákov *Hodža* ako národovec. Zabudol on že v 48. roku istý národovec zastrelil dal 8 chlapov z Námestova a z Vavrečky. Snáď slyšal o tom kto to bol? Až nie, nech sa tam opýta tých, ktorých jednostajne buri v jeho «Týždenníku».

Smele teda ku volbám, drahí voličia kresťanskej ľudovej strany. Posilnůj nás Boh a daj nám slávy vílazstva. Nech žijú voličia kresťanskej ľudovej strany!

K povšimnutiu.

Vždy boli a budú politici figliari, ktorí menia kepienok svojho presvedčenia, týchto ale treba nemožnými pred ľudom učiť.

L'udu verejne treba povedať, a to zreteľne takto: «L'udu môj, pozri, tento človek, civil alebo kňaz, bol najprv ľudákom, potom, aby prišiel k masnému hrncu alebo k fare, spojil sa s liberálmi, zapredal ako Judaš, ľudovú stranu, držal s liberálmi a židmi, menil kepienok, a včul keď buchla liberálna strana, figluje, ako každý politický švindler, natúka do čisto ľudového okresu človeka s iným programom. Nedajte sa sviať tomuto Judášovi a škeronovi, lebo cesty jeho sú nečestné, záhubné, plné falešnosti a zrady!

Aj meno jeho treba ľudu povedať. Preto vodcovia ľudovej strany, zorganizujte sa v jednu myseľ, v jedno srdce, v tých okresoch, kde ľud bojoval za ľudovú stranu, nedovoľte, aby kto vystúpil s iným programom, ako ľudovým.

L'udova strana ešte živo žije v srdciach ľudu, len treba ohniček roznieť, uvidíte, ako zahoria srdcia za ľudovú stranu!

Keď ľud bude vidieť, že čestní a spravodliví vodcovia ho vedú, o tom ani pochybu, že by v terajších politických pomeroch nezvíťazila ľudová strana.

Čestní vodcovia ľudu, budte na stráž — vigilate — aby politický švindler ľudu neoklamal a nezviedli!

Mnohí politickí švindleri ľudu hlásajú budú: «Ja som nie liberálom, ale tejto alebo tejto koalícionalnej strany prívrencom, nasledujte mňa, ja držím s Andrásom, s Apponyim, s Kossuthom, s ktorými spojená je i ľudová strana».

Vy ale vodcovia ľudovej strany hovorte takto: «Kto nie so mnou, proti mne je, to jest, kto nie s ľudovou stranou, proti mne je!»

Potom vás poznáme, jestli ste ľudoví, jestli na zástave nápis je: N. N., vyslanec ľudovej strany.

Slovenská ľudová strana všade bojujúc bude proti našej ľudovej strane. Čo je ohľadom tejto strany našou povinnosťou?

Máme všade s organizovať ľudovú stranu, všade najmä na Horniakoch ľudu povedať, že táto strana spojená je s luteránmi, so socialistami, demokratami, nie pre iné, jedine preto, aby na prekážke bola našej starej ľudovej strane.

Povedzme ľudu, že čisto katolícka strana je jedine, len ľudová a budme isti, že ľud pôjde za nami.

Pri volbách od múdrej taktiky závisí všetko!

Kým je čas ktomu, poučme ľud! Povedzme, mu že náš vodca je gróf Ferdinand Zichy, nad ktorého v Uhorskej krajine nikto vreljším srdcom nemiluje Krista Pána, zásady a vieru katolícku!

Chráň sa ľudu môj tých ktorí kepienok menili, ktorí boli ľudovými, potom pre zisk liberálmi.

Neverte nikomu, len čestným vodcom našej ľudovej strany!

Katolícky kňaz.

BESEDNICA.

V tigrových pazúroch.

V juho-západných krajoch východnej Indie je veľa takých dedín, v ktorých domy v malej dialke sú jeden od druhého. Práve toto sú tie miesta, kde sa usadia usilovní Európania, obrábajú zeme, a takto zabezpečiac sebe živnosť.

V jednej takejto osade žila jedna sem dovandrovaná talianska rodina v úplnej spokojnosti a blaženosti. Pred pekným domčekom mali zahradku, prepĺnenú utešenými kvetinami. V ich srdci ale prebývala opravdová bohabojnosť. Najväčším pokladom tejto bohabojnej rodiny bolo asi poltrefaróčné dievčatko. Rodičia vychovávali ho v prísnom katolíckom duchu, takže prvé slová malého dievčata boli: Pannena Maria. Triaslo sa od radosti, keď mu matka na krky zavesila blíšiaci sa agnuštek Panny Marie, aby ho mohlo bozkávať. Pritom do ochrany Bohorodičky obetovala svoje dieťa, aby ho štítala najmä oproti krvožižnivým zverom, od ktorých tak veľa trpia osadníci tých krajov. A nerobila to darmo.

Svitalo. Matka v zahrade trávila príjemnú noc i s dievčatkom. Toto ešte sladko spalo, keď slnko vyšlo. Osadníci brali sa na pole do roboty, lebo nastal čas kosenia riže. Aj Villettova — tak sa menovala matka malého dievčatka — ponáhľala sa za svojim mužom, lež pred odchodom svojim pod ochranu Panny Marie odporúčala malú Tónku, potom rozkázala strážcovi domu, veľkému to psovi, aby sa nehnul od dievčatka. Verný pes, ako čo by bol rozumel, akú vážnu službu poverila naňho gazdiná, počal kňučať a chvostom metať. Matka odišla. Pes ľahol si blízko dievčata, ktoré ešte vždy sladko spalo, a nespustil z neho svoje oči. Hrobové ticho panovalo v blízkosti, jedine dych spiaceho dievčatka bolo čuť. Takto pominulo dakoľko hodín. Konečne pes zunoval službu a ponevác nezbadal dačo podozrivého, vstal hore, vytiahol sa dľa ľúbosti a jachal v tú stranu, kade gazdiná išla.

Onedlho zašuštia kry, z pomedzi nich vystrú sa dve ohromné paprče tigra, o chvíľu vykuknú dve iskriace sa oči, za nimi ukáže sa široká hlava s červenou papulou. Bedlive obzeral sa na pravo, na ľavo, potom oprel zrak na Villettinho domec. Jasná sa presvedčil, že v blízkosti nenie živej duše, pomaličky vykročil z kroviny, ktorá ho kryla, podvihol hlavu do výšky, pri čom sa mu nos rozťahol, čo toľko znamenalo, že zavoňal korisť. Tiger skočil pár krokov a už bol pri dieťati, vytiahol ho z lôžka jeho a šiel s ním opatrne do kroviny. Tu dieťa pomaly na zem položil a nedal sa hned doň, ale ako to mačka robí, započal s ním ukrutnú hračku. Súchal sa kolo neho, obli-

zoval ho s krvožižnivým jazykom, vše pravú, vše ľavú paprču položil na ruky a na nohy dieťata, pričom nespustil oči z neho.

Táto hračka zobudila malú Tónku zo spánku, ale súc ešte v polo sne, nevidí, v akom je nebezpečí. Naučená bola vidieť u seba verného psa Káru, doista aj teraz, keď zazrela dravého tigra, ktorého teplý dych hrial jej tvár, myslela že to Káro. Keď tiger opätovne obliže tvár malej Tónky, tá zdvihne pravú rúčku a udre na hlavu tigra, pri čom vraví:

— Daj mi pokoj, lebo ta mama ubije.

Tiger zavrčal, oči jeho podbehly krvou, zaškripal zubami a ustúpil, aby z dialky vrhol sa na dieťa. Otvoril papulu, učupil sa a chystal sa k skoku, zrazu ale striasol sa, ako čo by sa bol naľakal voľačoho. Ale čoho? Kým sa tiger hral s malým dievčatkom, agnuštok Panny Marie vyklzol sa z pod šatočiek a ľúče slnečné práve vtedy padly naň, keď tiger skočil chcel na obeť. Lesk agnuštek naplašil tigra.

— Tak Káro! Dobrý si, lebo ma nebantuješ — hovorilo dieťa.

V tom na bok sa šmikol agnuštek, slnko viac nesvietilo naň, tak tiger znovu chystal sa k skoku, lenže v tom okamihu zahrml výstrel pušky, jedna guľka zahvízdla medzi listím a tiger dobre trafený zvalil sa.

Ako sa to stalo?

Villettová usilovne pracovala s mužom svojim i s robotníkmi kolo riže. Ale čudné, hoc neraz doma nechala malú Tonku, dnes ustavične na ňu myslí a je akási nespokojná.

— Giovanni! — osloví muža.

— Čo chceš?

— Nevieť čo mi je, vždy len na Tónku myslím. Prečo som ju nevzala sebou?

— Márné obávanie, veď koľko ráz sme ju nechali doma a nestalo sa jej nič.

— Pravdu máš. Ochráni ju Madonna.

Manzelia ďalej pracovali. Zrazu však pripáli Káro, mrdá chvostom a obskakuje okolo svojich gazdov.

Žena vykrikuje:

— Pre Boha, Káro je tu!

— Čo je v tom neobyčajného? — odpovedá Villetti.

— Ešte sa pýtaš, Giovanni? Veď Tónka bez obrany zostala.

S tým položila kosu a bežala domov ako jej len nohy stačily. Pes zostal na poli. Matku napadol strach a úzkosť. Srdce jej nespokojne bilo a čím lepšie blížila sa k domu, s tým rástla aj jej nespokojnosť. Konečne dorazí domov. Spokojnejšie vydýchne, lebo všade je ticho. Ľahkým krokom ide napred, zrazu sa strasie a zastane. Čo to bolo? Ako čo by bola čula mrmlať. Či to nebol ten hlas, aký jednú počula a na ktorý povedať, že je to hlas tigra? Bože svätý, napadlo ju ukrutné tušenie.

Vbehne do domu. Znovu čuje ten strašný hlas, ale teraz už čistejšie. Dych zastal v nej. Ako vyšla hore, spatrila ukrutný výjav. Videla dieťa svoje v pazúroch tigra. Padla do mdloby, chcela kričať, ale nevládala. Ako šia-

lená hlapela na hračku krvožížnivého tigra. Jedinú myšlienku mala :

— Pomoc, pomoc! Madona oslobod dieťa moje!

Bez toho, žeby ju bol tiger spozoroval, zosňala s klinca nabitú flintu. Cielila. Ruky sa jej triasly, oči mihotaly. Práve vtedy sa bol tiger utiahol pred bliskavým agnuštekom. Villettová vedela zaobchodiť s puškou, a hľa, ako trasú sa jej ruky.

— Madona, oh Madona — vzdychala úbohá matka, — naprav guľku a oslobod dieťa moje!

Potom ešte za okamih cielila, na to zavznel výstrel a nešťastná matka padla bez seba na zem.

Na hlas výstrelu zbehli sa ľudia. Bol to strašný výjav, najmä očiam Villettovým. V krovine zvíľal sa tiger, krv jeho zaplavila plačúcu Tónku. Pred domom ležala zamdletá matka.

Prítomní dali sa do plaču, ale keď zbadali, že nestalo sa nešťastie, uspokojili sa. Malej Tónke nič sa nestalo. Aj matku čím skôr prebrali. Na tú radosť, že Tónka žije, na hluchopustila pochvaly, s ktorými oblažovali ju pre zdarný výstrel, oslavovala Madonnu, vzala dieťa, bozkávala ho, tak aj agnuštek, pri čom vzdychala :

— Chvála Tebe, Madona! Večná chvála ti!

Poslovenčil Z.

CHÝRNIK.

Arciknieža Jozef v Budapešti. Arciknieža Jozef, ktorý pred pár týždňami so svojou manželkou arcikňažnou Augustou odcestoval na dlhší pobyt do cudzozemska, tieto dni vrátil sa do Budapešti.

Fejérváry na čele drabantnej telesnej stráže. Bývalý ministerský predseda barón Gejza Fejérváry, ako sa «Hircsarnok» dozvedá, najbližšie opäť zaujme svoje kapitánske postavenie pri uhorskej drabantnej telesnej stráž. Generálmajór August Littke, dosavádzny veliteľ aj naďalej ostane podkapitánom telesnej stráže, ktorá je už celkom zorganizovaná a počíta 40 mužov. Drabantná stráž vystúpi pred verejnosť po prvý raz v máji, keď bude krajinský snem zahájený trónnou rečou.

Generál jezuitov zomrel. Z Rímu oznamujú, že páter Ludvik Martin, generálny dozorca jezuitov vo stredu 18. apríla na poľudnie zomrel. Martin sa narodil r. 1846. v Melgare (Španielsko), roku 1864. v Loyole vstúpil do jezuitského rádu a r. 1892. zvolili ho za generálneho dozorca jezuitov.

Proti miliardárom. Z Washingtonu oznamujú: Pri kladaní základného kameňa na novú kongressuálnu budovu predseda Roosevelt predniesol reč, kde hovoril, že proti hromadeniu ohromných majetkov musí sa niečo podujat. On je presvedčený, že je nevyhnutne potrebné

uvážiť systém progressívnej dane, aký by sa uviedol pri prenášaní majetku, ktorý vzrástol vyše rozumnej hranice, čím prekazilo by sa dedičstvo, ktoré istú sumu presahuje.

Novšie zemetrasenie na ostrove Formoza. Z Tokia (Japonsko) oznamujú, že na ostrove Formoza tieto dni bolo opäť zemetrasenie, ktoré bolo o mnoho silnejšie než predošlé. Následkom zemetrasenia mesto Kagi bolo úplne spustošené. Všetky domy, ktoré počas posledného zemetrasenia ostali stáť, teraz sa srútily. Dľa dosavádznych správ 109 ľudí prišlo o život a 29 bolo raneno. V mnohých obciach sossula sa zem a zasykala viac domov.

Ohne. Z Iglova oznamujú, že pred niekoľko dňami zhorela obec Šavnik a tieto dni zas Vidernik. Poneváž fúkal silný vetor, oheň sa veľmi rýchle šíril a behom krátkeho času skoro všetky domy padly v obeť ohňa. Kostol nezhořel. — Z Prešporoku oznamujú, že vo Felsóbári na statku vdovy po grófovi Jozefovi Batthánymu vypukol oheň, ktorému všetky gazdovské staviská padly v obeť. — Z Kaposváru oznamujú, že v obci Mursát minulé dni pustošil veľký oheň. Zhorelo 39 domov a vyše päťdesiat bočných stavísk. Asi 40 familií ostalo bez prístrešia. — Z Dévy oznamujú, že v chotári obce Felső-Csertés pustošil obrovský oheň. Horely tamojšie hory a asi 68 jutár hory stálo v plameni. Obyvatelia obce ale hneď pospiechali ku ohňu a po ťažkej práci oheň lokalizovali. Oheň povstal z neopatrnosti. Škoda je veľká.

Hrozný skutok matky. Zo Štýrskeho Hradcu sdelujú, že jedna matka v návale šialenosti zavraždila svoje dve deti a potom aj sebe chcela vziať život. Nešťastná ženská je manželkou strojníka Franca Tauchera. Taucher pred chvíľou bol odišiel a keď sa popoludní vrátil na svoj byt, našiel dvere otvorené. Keď vkročil do izby, videl hroznú divadlo. Jeho manželka bola obesená na dverách, jedno jeho malé dieťa ležalo v kolíske s prerezaným krkom a druhé zahrdúsené. Privolaní susedia odrezali povraz, na ktorý sa ženská obesila a podarilo sa ju vzkriesiť ku životu. Ženská leží teraz v nemocnici súdnej stolice.

Anglický kráľovský pár v nebezpečí. Z Londýna oznamujú, že anglický kráľovský pár, ktorý sa teraz zdržuje na ostrove Korfu, tieto dni urobil výlet do susedných obcí mesta Korfu. Neďaleko Korfu ale koč anglického kráľovského páru srazil sa s jedným vozom, na ktorom sedelo šesť opitých sedliakov. Voz sedliakov sa prevrhol a sediaci vypadli z neho. Kráľovský pár sa veľmi nalakal, ale zato tak kráľ, ako i kráľovná hneď vysadli z koča a pospiechali sedliakom na pomoc. Jedno zo sedliakov tak nešťastne spadol, že ho koč kráľovského páru zadlávil. Druhý sedliak si zas zlomil nohu. Kráľ a kráľovná poskytli raneným prvú pomoc, potom ale na svojom koči dali ich odviezť domov. Kráľovský pár sa pešo vrátil do mesta.

Zhorelo dieťa. Na pustatine Baratin pri obci Babocsa (st. Somogy) 6-ročná dcérka Štefana Becka hrala sa pri stohu slamy s viacerými deťmi. Jeden 10-ročný chlapec vytiahol chl p slamy, zapálil ju a priložil ju ku šatočkám Betky Beckovej. Na dievčati chytily sa šaty a pokým

prišli rodičia svojej dcérke na pomoc, táto sa tak popálila, že o chvíľu za hrozných múk zomrela.

Zatkli poburovateľa. Poslanec krajinskej robotnickej jednoty Ján Scheiermann v Rácalmási (st. Fejér) medzi robotníkmi rozširoval poburujúce spisy a v noci vydržoval tajné porady, na ktorých asi osemdesiat roľníkov bralo účasť. Žandári sa dozvedeli o tajných porádach, roľníkov v noci prekvapili. Scheiermanna zatkli a poburujúce spisy shabali.

Gorkij v Amerike. O americkom pobyte Gorkija jednému parížskemu časopisu oznamujú nasledovne: Amerikáni chystali sa veľmi skvele prijať ruského spisovateľa Maxima Gorkija, ale verejná mienka odrazu odvrátila sa od Gorkija a Gorkij z viacerých hotelov, v ktorých si najal byť, musel sa vysťahovať. Slovom Amerikáni bojkotujú Gorkija, ba hovorí sa, že dosfahovalecký komissár chce ho vykázat zo Spojených štátov. Príčinou tejto zmeny je to, že tá žena, ktorá odprevadila Gorkija do Ameriky, není jeho manželka, lež milienka, ruská herečka Andrejevna. Gorkij totižto v dosfahovaleckom úrade osvedčil sa, že herečka je jeho manželka. No vysvitlo, že toto osvedčenie nezodpovedá pravde a tak není vytvorené, že oboch vykážu. Prípád herečky je ešte vážnejší, než Gorkijov, lebo americké vrchnosti považujú Andrejevnu za nemravnú osobu a už aj pre toto môžu ju vykázat. Dosfahovalecký komissár osvedčil sa, že jestli mu bárs-ko oznámi, že herečka není manželkou Gorkija, na každý pád vykážu Gorkija z Ameriky. Gorkij hovorí, že tieto neprijemnosti zapríčiňujú mu agenti ruskej vlády, ktorí sprevádzajú ho všade na cestách.

Rudnay vystúpil z Krajinského kassína. Bývalý hlavný policajný kapitán a kráľovský komissár Béla Rudnay tieto dni oznámil, že v Krajinského kassína vystúpil.

Dedictvo po sto rokoch. Z Levoče oznamujú: C. a k. štábný lekár dr. Ludvik Wester pred šiestimi rokami poručil celý svoj majetok, asi 30.000 korún, ev. krajinskej podporovni s tou podmienkou, že po smrti jeho manželky má sa majetok na úroky uložiť a podporovňa prevezme ho až potom, keď vzrastie na million korún. Vdova zomrela po tieto dni a podporovňa môže čakať sto rokov, kým bude môcť rozhodovať nad millionovým majetkom.

Zemetrasenie v Bosne. Zo Serajeva sdelujú, že večera predpoludním o 11. hodine pocítili tam silné zemetrasenie, ktoré však dlho netrvalo. Počasie je veľmi teplé a veje veľký vetor t. zv. širokko.

Otravena familia. Gazdovi z Kistokaju Valentovi Solymosimu viac kráv ochorelo na slezinný sneh. Gazda

nezavolať hneď zverolekára ku prvej chorej krave, lež až keď mu už všetky ochorely. Zverolekár hovoril gazdovi, aby tú kravu, ktorá prvá ochorela, dal doraziť. No Solymosi nedorazil kravu, lež ju zarezal a mäso dal uvariť. On, jako i jeho familia jedli z mäsa chorej kravy a toto zaplatili životom. Solymosi a jeho manželka zomreli večera rano, ich staršia dcéra zápasi so smrťou a ostatné deti sú tiež nebezpečne choré.

Smrť počas tancu. Z New-Yorku oznamujú, že v Brooklyne na rakúsko-uhorskej zábave medzi tanečnicami bola aj jedna 64-ročná žena, menom Gertruda Kohlmann, ktorá práve tak bystro tancovala, ako mladé dievčatá. Odrazu ale zamdlela a padla do náručia svojho tanečníka. Odniesli ju do jednej izby a zavolali lekára, no kým došiel lekár, stará žena už zomrela. Lekár hovoril, že staranu porazilo na srdce.

Vybúšil starý granát. V Rovigore vybúšil tieto dni jeden 40-ročný granát. Keď Rakúšania r. 1866. spustošili hrad Sarzano, obyvateľstvo Rovigy z rumov zámku nasbieralo si rozličné pamiatky. Rodina Bellencov našla jeden granát, ktorý od tých čias mali schovaný nad ohníštom. Tieto dni večer, granát z neznámej príčiny vybúšil a rozfrknuté kúsky ranily manželku Bellencu a jeho dve deti, ktoré boly práve v kuchyni. Jedno dieťa granát ranil smrteľne.

Obrovské zemetrasenie v Amerike. Po zemetrasení v Kalábrii a výbuchu sopky Vezuva dochodia zprávy o novšej hroznej katastrofe, ktorá sa udala v západnej časti Severnej Ameriky. V severo-amerických štátoch Kalifornia a Nevada dňa 18. apríla rano pustošilo silné zemetrasenie, ktoré dľa dosavádných zpráav najviac škody narobilo v meste San-Franciscu. V tomto meste následkom zemetrasenia srútilo sa veľmi mnoho domov, viac sto ľudí prišlo o život a vypukol oheň. Zemetrasenie, ktoré trvalo za tri minúty, úplne spustošilo šesť ulíc a vyjmúc jednej všetky telegrafické čiary. Oheň, ktorý vypukol pri pobreží mora, sa stále širil, tak že celá štvrť mesta stála v plameni a obávali sa, že oheň spustoší celé mesto. Jedon hotel sa srútil a zasypal 70 ľudí. Taktiež srútil sa aj jedon dom, v ktorom 80 ľudí prišlo o život. Večer o 8. hodine zemetrasenie sa opakovalo, čo len stupňovalo strach obyvateľov, ktorí povybehávali na ulicu. Toto zemetrasenie ale trvalo len pár sekund. Banky a sportieľne sú pozatvárané. Po uliciach chodí vojenská stráž. Vojsko dostalo rozkaz, aby každého, kto sa dopustí krádeže, zastrelilo. — Zo Stocktonu (Kalifornia) oznamujú, že aj tam pocítili zemetrasenie. Železničný most, ktorý viedol nad riekou San-Joachim, sa srútil. — Zo Sacramenta ozna-

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku. preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odprávi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárs-kedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 1/2 % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštne vysvetlenia podávame zdarma.

muju, že medzi stanicami Suison a Bancia železničná dráha v dĺžke asi troch míľ sa prepadla.

Zlodej opilého človeka. Vo stredu 18. apríla večer v jednom budinskom hostinci veselo sa zabával kellner Jozef Küllmel. Keď bolo po zábave, Küllmel šiel domov, na ceste ale veľmi ustal a preto v Margitinom parku sadol si na jednu lavicu, kde zaspal. Vtedy šiel tade bývalý žandár Juraj Jakab, ktorý vidiac spiaceho opilca ukradnul mu tobolku, v ktorej bolo 250 korún, zlaté hodinky a retiazku. Krádež videl vicedomovník Pavel Kovács, zobudil kellnera, na čo oba začali prenasledovať zlodeja a ho aj chytili. Ukradené veci mu odobrali a jeho odovzdali policii.

Nešťastie turistu. Zo Štýrskeho Hradcu oznamujú, že jedon 18-ročný žiak, menom Heinrich Pichler 19. apríla popoludní s jedným svojím súdruhom urobil výlet na jedon vrch neďaleko obce St. Stefan. Žiaci sa dlhým povrazom priviazali jedon k druhému a potom sa začali driapať po bralách. Odrazu ale Pichler na strmej ceste sa poklzol a spadol. Povraz sa pretrhol a nešťastný mladík spadol do jednej priepasti, kde naskutku zomrel. Jeho súdruhovi sa nestalo nič.

Strojové pušky v spoločnej armáde. Z Viedne oznamujú: V spoločnej armáde najbližšie sriadia na prábu viac čiat, ktoré zaopatria strojovými puškami. Potrebné mužstvo cvičia vojenský merníci.

Rumunskí falšovatelia bankoviek vo Fogaraši. Ešte vlani sa udalo, že jedna peniaze falšujúca banda v Bukarešti priniesla do obehu falošné stofrankové bankovky. Z falšovania upodozrievali merníka Jána Metoziana, ktorému policajti prekutali aj byt, ale nič podozrivého uňho nenašli. Merník ďalej žil v Bukarešti, potom ale náhle zmizol. Policii to bolo veľmi nápadné a preto vystopovala, že kde sa zdržuje Metozianu. Merník sa skrýval vo Fogaraši u jedného svojho priateľa, správcu sporiteľne Szula. Na požiadanie bukareštskej polície fogarašská polícia dávala na merníka pozor. Metozianu pred pár dňami chcel v sporiteľni zameniť jednu falošnú stokorunovú bankovku. Fogarašská polícia na to hneď zatkla Metoziana a správcu Szula-Szul sa bráni, že on nevedel, že bankovky Metoziana sú falošné a že on nemá žiadnej účasti vo falšovaní bankoviek.

Chytený japonský dôstojník. Z Kielu (Rusko) oznamujú, že tamojšia polícia zatkla dvoch cudzincov, ktorých upodozrievala zo špehušstva. Jedon zo zatknutých cudzincov je japonský dôstojník Imannira a druhý jeho spoločník Hanzen. Polícia prekutala obom cudzincom vačky a batožinu, pretože ale u nich nič podozrivého nenašla, pustila ich na slobodu.

Púť do Maria-Celly. S božou pomocou som si zamienil aj tohoto roku viesť púť z Rybian do Maria-Celly. Púť sa pohne z Rybian dňa 29. apríla ráno po sv. omši na železničnú stanicu. O 10. hodine sadne sa na vlak, ktorý ide do Veľkých Topolčan. V Topolčanoch sa presadne na vlak prichodiaci od Prievidce. O polštvrtrej sa presadne na vlak Šarluška-Üzbégh. Tam sa presadne zas na vlak do Galgócz-Lipótvár a z tadial sa ide na noc do

Prešporuku. V Prešporuku sa prenocuje, ráno 30. apríla sa batožina odovzdá furmanovi, pútnici ale idú ku svätým omšiam do kostola Jezuitov a z tadial o 8-mej hodine s vlakom do Viedne. Tam sa odbavi obed a potom sa nastúpi cesta pešky do Maria-Lanzendorfu. Kto si žiada pútny program, tomu vďačne posluži ku oslave Matky Božej pútny vodca v Rybanoch *Bartolomej Omelka*.

Púť do Lurdu (Lourdes). Dňa 6. mája pútna spoločnosť cestuje na južno-francúzske milostné miesto Lurd (Lourdes), po ceste stavi sa v Einsiedeln, Lyon, Paray le Monial a v Zürichu, všade na 1 deň. Sdržovanie sa v Lurde ustálené je na 4 dni. Vysvetlenia a programy dáva a príhlasy do 20. apríla prijíma: Úrad farský Sasvár (Nitram.). Celá cesta trvá 15 dní.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdalí je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

HOSPODÁRSTVO.

Lacné mäso.

Na všetky strany je drahota. Výživa chudoby spojená je s takými ťažkosťami, že je to neraz do zúfania a dá to starosti tým, ktorým na srdci leží osud chudobného človeka. Nejedon učenec a ľudomil rozmýšľal, ako by bolo možno nasýtiť chudobu so *záživnými* a predsa lacnými pokrmami. Doktorí radili sekať koňské mäso a ako je známe, v hlavnom meste už ho aj sekajú. Onedlho aj v okolitých mestách, najmä kde je mnoho robotníkov, otvoria jatky na koňské mäso. Tak podobne prišli do obehu aj morské ryby, ktoré tiež slúžia za lacné mäso. Môžem povedať, že naše obecenstvo len ťažko sa dalo na tento pokrm a len bieda ho donútila k tomu, aby hlad udušilo koňským mäsom. Nuž ale, ako vieme, hlad je veľký tyran a prinúti on človeka k jedeniu aj takých pokrmov, ktoré sa mu protivia. Hja, my nie sme Čiňania, ktorým je jedno, či potkan, či pandrava. či záprdok. Ja na miesto koňského mäsa, domáceho zajaca prajem mojim krajanom. Nech toto zvieratko dochovávať vo veľkom počte, tak budú mať mäsa do sýtosti. Núti nás k tomu aj tá okolnosť, že v novších časoch rozličné choroby riedia licho, ovce a osípané, prečo aj zdrazely tieto zvieratá. A potom nesmieme zabudnúť, že v našej dobe aj v mäse sú väčšie požiadavky, aké volakedy boly a že aj vývoz licho do cudzích krajín má tiež účinok na cenu mäsa,

lebo veľkostatkári radšej k tomu cieľu dochovávajú domáce zvieratá, ako pre tunajších mäsiarov. A tak všestrannej potrebe nezodpovie ani koňské mäso, ani morské ryby, už aj preto nie, lebo pospolité ľud fažko sa dá na takéto lahôdky, ktoré sa mu prikria, a radšej zostane pri čiernom chlebičku. Ako som už spomenul, ja by som rád nahovoril malých hospodárov, aby sa zaoberali s dochovávaním domácich zajacov. Tieto neslúžia len s lacným a chutným mäsom, ale dajú aj kožu. Druhy domácich zajacov sú rozličné a tak treba ich primeraf ku našim okolnostiam. K dochovávaniu daktorych druhov je zapotreby väčšia schopnosť a kto ju nemá, ten nemôže ich s prospechom dochovávať. Nám najlepšie zodpovie takzvaný strieborný zajac, ktorý je od tisíce rokov známy a nemá on žiadne obzvláštne požiadavky. Nenie priberčivý ani v pokrme, ani v maštali. Uspokojí sa s hoc akou krmou, len nech jej je čím viac. Pri tom je zviera zdravé a bez škody vydrží naše počasie a hoc vykrmený váži len asi 3—4 kilá, ponevác ale kosti jeho sú tenké, tak je na ňom dosť mäsa. Jeho striebornej farvy srst je najcennejšia medzi všetkými, lebo zhotovujú z nej utešené napodobnenie, ako to vidno v modernom šatstve. Mäso tohoto zajaca je veľmi chutné a vážia ho v Prešporoku po jednej korune kilo, vo Viedni pre veľký odbyt aj dve koruny zapýtajú. Mimo tohoto, zvieratko toto je bystré, húževnaté samice sú plodné a dobré matky.

V druhom rade daria sa u nás takzvané ruské zajace. Sú oni bielej srsti. Majú čierne uši, čierne nohy, chvost a nos. Vážia 2—3 kilá a veľmi sa množia. Výborná fajta s chutným mäsom, lenže je menší ako strieborný zajac a bunda jeho tiež nenie tak cenná.

Na mäso najšúcejší je normandský zajac, pre jeho veľkosť. Váži 4—6 kilá, ale sú aj fažšie. Je on farvy polného zajaca. Skromné, zdravé, plodné zviera a za krátky čas dospeje.

Gazda.

DOPISY.

Z novobaňského okresu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

Na vedomie dávam cteným čitateľom «Krestana», že u nás zjavila sa nová strana, pod menom slovenskej ľudovej strany. My si to tu ale všetci na palcoch vieme vyrátať, že táto strana nenie iná, ako strana socialdemokratická, z ktorej vykúka kopyto liberálov a toho chýrneho pokroku, aký ľudu ten zvestný Kristóny ohlasoval. Slo-

venská ľudová strana by sa so všetkým právom aj stranou neblahej pamäti Kristóffyho nazývať mohla.

Tí páni tej novej slovenskej ľudovej strany to hovoria o sebe, že oni vraj robia za slovenčinu, bo že stará kresťanská ľudová strana nechce zastávať Slovákov a že ich zo svojho programu vytvorila. Tomuto cigáňstvu u nás žiaden človek neuverí, bo je tu každý, i ten najmižernejší človek, o tom presvedčený, že kresťanská ľudová strana nerobí rozdielu medzi ľuďom a zastáva a bráni každého od tých čias, ako slávny vodca jej gróf Ferdinand Zichy program jej zostavil. My teda týmto takrečeným národovcom neveríme, ani veriť nebudeme, bo to dobre vieme, že oni pod menom slovenskej ľudovej strany len upadlý liberalizmus chcujú k novému životu vzkriesiť. Je to lož a samé cigáňstvo, čo tito falošní proroci vytrubujú tým cieľom, aby náš slovenský ľud poznové vohnali do vreca liherálov.

Upozorňujem teda ctených voličov novobaňského okresu, že tí páni, čo s tými jeruzalemskými gajdami chodia, Michal Kudela z Trubina ako nafúkané gajdy a Náročný Mlynár z Jalnej, ako jejich fuk, majú už pre novobaňský okres z tej chýrnej socialdemokraticko-slovensko-liberálnej ľudovej strany svojho kandidáta a volá sa on dr. *August Ráth*. Ten by mal byť vyslancom novobaňského okresu. Ja bych mu však tú radu dal, že by preňho lepšie bolo, keby pri tom jeho fiškálnom stoliku ostal sedieť, ako má našich Slovákov a verných ľudákov balamútiť. O tom môže byť istý, že on vtedy bude ablegátom v našom novobaňskom okrese, keď ja budem fiškálom, potom budem zaň robiť a vtedy musí zvíťaziť, to bude ale až potom, keď Míšo Kudela z Trubina bude ministrom a Náročný Mlynár z Jalnej jeho štátnym sekretárom.

Drahí ľudáci novobaňského okresu, dobre viete, že sú nám voľby ablegátske pred dvermi, staňme si teda pevne pod nepoškrvnenú zástavu našej kresťanskej ľudovej strany, aby sme tak zvíťazili, ako pri predošlých voľbách. Nebojte sa drahí redáci, veď nás teraz liberáli nebudú ani hrozbami strašiť, ani vojskom a žandarmi nás prenasledovať, hlasujme každý smele a odhodlane na kandidáta kresťanskej ľudovej strany dr. Karola Wildfeuera. Nech žije milovaný kandidát náš dr. Karol *Wildfeuer*! Nech žije kresťanská ľudová strana! Pán Boh nám pomáhaj!

Starý Feuermann.

Podolie.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom obľúbenom «Krestane».

Dľa sľubu zase sdeľujem niečo o nás, z čoho sa hádam aj inší môžu poučiť. Na deň sv. Jozefa sme tu mali peknú slávnosť. Totižto školské dietky, ktoré boli pri sv. spovedi, zložili sľub, že nebudú piť liehových nápojov. Dietky o tomto už v škole boli vyučené, my ale v nedeľu pred sv. Jozefom sme počuli kázeň o opilstve. Všetci sme boli hlboko dojatí, keď nám pán kaplán predniesol stra-

šné duševné i telesné následky pijatiky. Hlasitý plač dokazoval, že aj u nás sú niektorí tejto náruživosti oddaní. U nás síce nenie tak velice rozšírené opilstvo. Poriadnejší gazdovia a mládennci do kassína chodia, kde pravda len pivo, víno a sódu dostať. Tí ale, čo chodia na robotu a aj niektorí planší gazdovia ešte dosť vysedávajú v krémách pri pálenom. Dúfame ale, že skrze takéto spolky pomali aj toto vysedávanie po krémách úplne prestane a aj tí, ktorí tam vysedávajú, zanechajú ten špatný zlovyk a stanú sa poriadnymi občanmi.

Tot v nedeľu nás zas prevelebný pán farár poučil o spolkoch, obzvlášte o mládeneckom. Má totižto tento spolok niektorých nepriateľov. Najviac pravda takí blúznia proti tomu, ktorým trochu splasknul mešec. To ale nič nerobí, skrze to len pevnejšie budú naše spolky. My nesmieme počúvať na daromné reči tých ľudí, ale musíme si smele zastať a nedovoliť hanu kydať od nich na naše spolky.

Počul som niečo aj o «Katolíckych Novinách», že jako sa chcú u nás rozširovať, o tom ale napíšem niečo s dovolením redakcie zas druhý raz. Pobedimčanov pekne pozdravujem.

Konečne ešte ku povzbudeniu všetkých ľudákov priovlávam: «Nech žije kresťanská ľudová strana!»

Jakub Csechvald.

Od Ružomberka.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto riadkov v našom milom «Kresťane».

Nešťatný je tento okres Ružomerský. Od desiat rokov žápasi v ňom ľudová strana a nemože sa víťazstva dožiť — pre úklady nepriateľov a falošnyh priateľov. Roku 1896. zaviala žastava ľudova v tomto okrese a nebohý Massura, jej kandidat bol by býval zvolený keby sa nebol Andrej Hlinka, vtedy sliachansky farár postavil proti svojmu oltárnému bratovi. O rok zomrel liberálny ablegát a vtedy postavili Hlinka čo kandidáta ľudovej strany. No i tento, ktorý sa za jedine súceho držal prepadol. Pozdejšie kandidovali Palugyaya proti liberálovi Angyalovi a ľudák Palugyay padnul 60 hlasmi — pomocou p. farára Hlinku, ktorý svojich veriacich ku liberálovi priviedol. Pán Hlinka medzítým obsiahnul od liberalov odplatu za jeho služby a pomocou hlavného župana Szmrecsányiho ostal farárom ružomerským. Vďačnosť oproti svojmu dobrodincovi Szmrecsányimu ho poteraz hatila aby započal politiku hlávnému županovi neprijemnu. Teraz ale Szmrecsányi dostal lauffpass a pán Hlinka nenie už viacej hatený vo svojom slobodnom, konani. Ľudová stránka pevne sa úfala, že v terajších okolnosťach v tomto okrese zvíťaziť musí. Kandiduje Edmunda Benickeho rodáka z Baňskej-Bystrici. Ale kde že je u nás svornosť? Náhle utvorila sa slovenská národná stránka a táto kandiduje Dra'Srobára. Aby títo ľud verný ľudovej strany zbalamutili a zviadli dali si meno «slovenský ľudáci!»

A mámia svet, že oni sú ľudova strana. Je to podlosť takto rátať na ľahkovernosť ľudu. A najsmútnejšie je to, že hlavným kortešom Srobárovym je sám p. farár ružomerský Hlinka! Tento pán v reverende chodí po katolíckych, obeach odvadzat ľudí od ľudovej strany. Odvolava sa na svoj kňazský stav a takto vábi ľudí na stranu Srobárovu. Kňazi horliví, za duševné a hmotné dobro ľudu bezzistne pracujúci vyhlásení sú za nepriateľov, za utlačovateľov, za vykorystiteľov ľudu len preto, že pevne vydržiavajú pri ľudovej strane a nechcu dat ľud mamit akousi slovenskou ľudovou stranou. Tuto slovenskú ľudovu najlepšie poznáme z toho, že židia ružomerski sa osvedčili, že oni alebo nebudu hlasovať, alebo budú na Srobára ale na ľudovu stranu na žiadon pád nie. J môže sa ľahko stať, že Hlinka, ktorý už dvakrát pomahal ľudovej strane padnúť aj potreti ráz to urobí ku väčšej svojej sláve. My ľudáci hlasujme ale na Edmunda Benickeho! *Ľudák.*

Abcúg martinská ľudová strana! Nech žije kresťanská strana ľudová!

V taký čas, ako na začiatku jara, hospodárske obecenstvo zaplavujú veľkým počtom a mnohoslubujúcimi, lichotiacimi a cifrovanými menami okrášlené kosové cenníky, plakáty a obežníky. Jedon obchod nad druhým lepšie licituje a vychvaluje svoje kosy do nekonečna. To nie je zriedkavosť, že potom také obchody jedon druhý ohovárajú a práve tak aj ich výrobky, len aby s tým na svoj mlyn vodu narazili. Kto túto okolnosť len trochu pozoruje, hneď zbadá vyčnievajúce koňské kopytá, že také závody dobrosrdečnosť gazdovskeho obecenstva chcú na svoj prospech obrátiť. Toto je najnovší, pohodlnejší spôsob ku využitiu kosy kupujúceho obecenstva, ako «vigéci» pustošiacie kobitky, ktoré zákon zakázal. Varovanie sa teda je až veľmi svrchované na mieste! Aby ste takýmto využívajúcim a figliarskym obchodníkom na lep nesadli, odporúčam kosy kupujúcemu obecenstvu, a práve tak aj obchod vedúcim pri potravných spolkoch do pozornosti jednu výtečnú, na ocelovo-technickom poli sostavenú, so známku «generála Dewetta» z deľovej ocele vyhotovenú kosu. Táto kosa vyhotovuje sa z deľovej ocele a primiešaných spolučiastok, čo je majetkom a tajnosťou fabriky, vo svojom obore nedostiziteľnej. Tieto kosy sú patentované a zákonom chránené, padelanie ich sa prisne tresce. Majiteľom patentu je obchod: *Pavel Sohr*, Szill (Somogy-megyé), ktorý závod je jediný dorábateľ a rozposielateľ deľo-ocelových kôs «generála Dewetta», ktorý komukoľvek na požiadanie na tieto kosy poťahujúce sa akékoľvek vysvetlenie za darmo pošle. Práve tak darmo pošle jedon obrázkový cenník, kto si ho na dopisnici požiadá. Tento chýrny závod a práve tak aj jeho vyprobované kosy odporúčame do pozornosti hospodárskemu obecenstvu, prv než by sa kde-inde pre kosy obrátilo. Blížšie vysvetlenie viď v ozname.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Do Ameriky : Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krešťan»-a!

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitického. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica : tiská K 16'45-17'85, peštianska K 15'90-17'50, belehradská K. 16'55-17'50, banátska (76 kilogramová) K. 16'50-17'25. — Raž : K. 13'40-13'65. — Jačmeň na krm K. 14'40-15'20. — Ovos : prvotriedny 16'30-16'60, druhotriedny 16'00-16'30. — Kukurica : K. 13'40-13'50
Repica : K. 27'00-28'00. — Proso : K. 16'00-18'00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	26'00	25'00	23'60	22'70	21'80	20'80	19'00
		č.	7	7½	8		
		K.	17'00	15'20	12'80		

Otruby : K. 10'60, hrubé K. 10'20.

Zemiaky : ružové K. 06'20-06'40, žlté K. 04'40-5'00 za 100 kilo.

Datelinové semä : lucerna K. 126'00 do 132'00 za 100 kilogr.

Strova : Veľký biely bôb : K. 25'00-26'00, tmavý K. 21'00-23'00, drobný K. 25'00-27'00, tarkavý K. 22'00.
Hrach : K. 23'00-26'00 — Šošovica veľká čistá K. 64'00 88'00 — Konopné semä : K. 30'00-33'00. — Lanové semä : prima K. 18'00-19'00. — Rasca : K. 70'00-71'00. — Mak : sivý K. 63'00-64'00, modrý K. 66'00-67'00. — Ladník : K. 14'00 do 15'00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar : Cukor rafinovaný K. 65'00-69'00, kockový K. 70'00-70'50, kandis biely K. 81'50, žltý K. 67'50-68'00 za 100 kilogr. potravnou daňou.

Petrolej : Fiumánsky krištáľový K. 47'50, fiumánsky White-Star (***) K 43'00 za 100 kgr.

Lekvár : srbský (1905) K. 25'00-26'00, slavonský (1905) K. 29'00-30'00 za 100 kilogr.

Slivy : bosenské (100 kusové) K. 50'50 do 54'00 srbské (120-80 kus.) K. 20'50-30'00.

Sviňská masť : bpeštianska K. 141'00 do 142'00.

Slanina : vidiecka K. — — — — mestská 4 kusova K. 121'00-122'00 za 100 kgr.

Spiritus : Rafinovaný tovar vo veľkom K. 137'00 do 137'50. Denaturalisovaný, k priemyselnými účelom jeden barill 41'50-42'00.

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Starostlivosť našich gazdin slúži k dobrému rodine!

**Kathreiner
Kneipp sladová káva**

je tá jedinná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreiner dostáva príjemnú vôňu a ľúbežnú chuť bobkovej kávy.

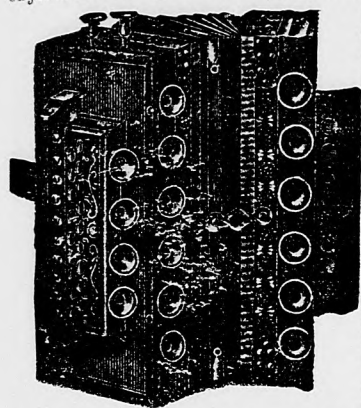
Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnotami vedomosti.

Pri veľkom úsporení v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevyslovnej ceny!

Pri kupovaní spomenúť treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné baličky s ochrannou známkou »starára Kneipp«

30 dni k pokusu

dľa podmienok mojego cenníka, teda bez rizika pre objednávateľa posielam špočtovou dobierečkou moje:

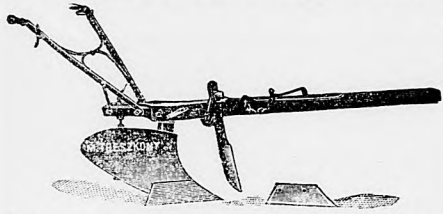
«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, abych o nedostiziteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované špirál perá nielen pre tikadla, lež aj pre basy a klapne ľufu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov, tri rady trub, mahagoni farbou politirované čierne vkladky s barvistými okrajky, niklovú okovu, du-

plované mešky, mesačné chraničlá a držadlá, veľkosťou 31—15 cm. a stojí kus zl. 3.50. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre deti po zl. 1.10, 2.—, 2.20, 2.40. Fajnejšie harmoniky po zl. 4.50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— vybrať si možno dľa mojego cenníka. Moje harmoniky neni sú podrobená hraničnému mytu bo sú celkom české dôroby, čo prosím do povahy vziať. Ziadné riziko. — Možno vymeniť, alebo peniaze zpiatky dosiaľ. Rozposiela špočtovou dobierečkou vývozný dom hudobných nástrojov

HANNS KONRAD Brüx 1544. (Cechy.)

Veľký cenník s mnohým vyobrazením posielam sa komukoľvek na žiadosť zdarma a franko.

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za nájdokonejšie uznávanie hospodárske stroje

ako: mlačky s oceľovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkové atď. — Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň

fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitece).

Tí páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrázkov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRAD
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní. **Bartillovej ústnej vody**, jedna flaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č. 1.** Žiadajte si v lekárni **Bartillovej** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 303

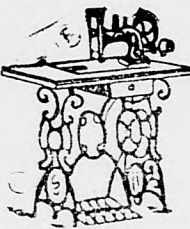

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierečkou franco; zameneanie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolené jestli sa na poštovej útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lober 135** (pošta Pilsen Cechy.) 284

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému eielu. Podľa garancie od 10 zl. až do 25 zl. Vždycki k dostaniu u. 812 **Alojza Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každému darmo.

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje ziadne iné lieky a kúpi si jednu flašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku ake pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí iste ako ktorýkoľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Působenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomáhaly. K dostaniu u vynálezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291
Hlavný sklad v Budapešti v lekárňach Jozeta Török. Budapest, VI., Király-u. 12. a Andrássy-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrová flaška 2 kor. Cena «rodinnéj» flašky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinné flašky objednané zasielajú sa franko.

Dôležité!

Nepréhľadné!

Každý muž učini svojej žene radosť, keď kúpi sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od 60 65 70 kr. s dobierečkou posielam

Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
v **LISKU** p. Jimramov, Morava.

Jediná firma toho druhu Vzorky zdarma a franko!

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento cnyrny balsam zastavuje bolenie hlavy, lámku, pakostnicu reu. u. bolenie zubov a križov, lupanie v nohách, koliku, bolenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je **Kráľovský-Balsam**, preto je potrebné aby na pohotovú bol v každom dome. Cena veľkej flašky 2 kor. 65 hal.; 3 flašky 6 kor. 65 hal. franko s počtovou dobierečkou. K dostaniu u lekára **Franc Grósz-Nagy** v Debrecine 27. č. V Budapešti v lekárni Jozeta Török, Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajine **hajduság masť na fuzy**, ktorou v najkratčyrna sa možu tie najkrajsie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s počtovou dobierečkou. 285

Oznamy prijíma

≡ administracia ≡

Kreštan

≡ BUDAPEST ≡

Szentkirályi-u. 28.

Najfajnejšia svojho druhu
je „**CERES**“
MASTĚ K JEDLÁM!

(z kokus-orecha).

najlepšia k pečaniu cesta, pečienok a
ku vareniu.

GEORG SCHICHT

„**CERES**“

trieda pokrmných článkov **Aussig E/m.**

8

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kosa probujúci a mnokokraf zklamaný hospodár. Na toto odpovedáme dia našo presvedčenia: **najlepšia kosa na svete je**

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ohranná známka.

Ktora sa shotovuje zo zvláštnej kanonovej ocele z miešanim najslachetnejších kovov složenej a odborne uneleckym sposobom dvojnásobne stúženej, tak že vlastnosť vytralovst jej nachodí sa na tom najvyššom stupni a premáha všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamiam kôs toboto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť takejto kosa sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kosa pořáznym dopisovanim a objednamim treba sa obrátť. — Pri objednaní 5 kusov kôs počtovo útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtovo útraty a pripojuje jednu kosa na pridavok zdarma. — Za každú kanonovej ocele kosa prejma sa dobrosťanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa dobrou kosou kanonovej ocele (zo skusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosamiani jedna je nie zlá.)

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250—300 krokov može sa kosíť po jednom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasíela sa ku ruce chlapa sostavená nakuvaná a vyprobovaná.

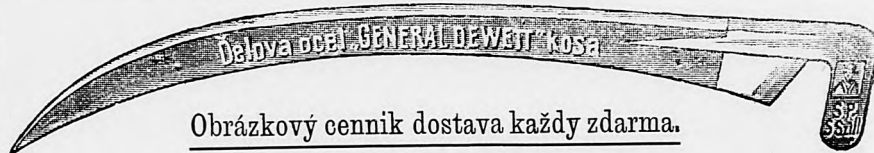
Pri General Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného risika bo nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

Preto nech nikto kosa od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett'a z kanonovej ocele. A sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kosa nikdy do ruky nevezme.

Sbirnatelia objednavateľov maju zvláštne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove. Cennik nech si každý na dopisnicke pyta. Ceny Generál Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Diadal nákovie, striebro ocelova nákova a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlopsia 20 kr. Zvláštna novota: Privilegovaná užva na kosa 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kri Britva diamantovej ocele so zarukou pat rokov 1 zl. 50 kr. Pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cennik dostava každý zdarma.